

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		LLM2025 Lexikológia és lexikográfia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II	2.6 Az értékelés módja	Vi zs ga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					23
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					25
Konzultáció					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	tanterem, vetítő, laptop
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	Kötelező jelenlét a szemináriumon (egy hiányzás engedélyezett). A szemináriumi dolgozatok előre megállapított határidőre való leadása, annak elhalasztása csak jól meghatározott okok miatt lehetséges.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C3 – Az anyanyelv szóképzési jelenségeinek szinkrón (és szükséges esetekben diakrón) leírása. C3.2 – Egy lexikológiai projekt kidolgozása a mai magyar nyelv szóképzete témában a szinkrón és diakrón vizsgálat elveire alapozva; szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás a lexikológia témájában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
Általános kompetenciák	CT2 – A csoporton belüli kapcsolatteremtés, interperszonális kommunikáció és szerepvállalás a lexikológia és a lexikográfia tanulmányozása során.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A lexikológia és lexikográfia alapkérdéseinek bemutatása az általános és szakmai kompetenciák megalapozása, fejlesztése céljából.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	A mai magyar nyelv lexikális jelenségeinek szinkronikus leírása a diakróniához való illeszthetőség módszertani elvének alapján. A lexikon mában megragadható fejlődési tendenciáinak, nyelvi normabeli és nyelvhasználati különbségeinek a feltárása. A lexikológia elméleti kategóriáinak, vizsgálati szempontjainak, elveinek, módszereinek, a lexikográfiai koncepcióknak a gyakorlati alkalmaztatása. Az önkifejezés és szerepvállalás, a szakmai kapcsolatteremtés megalapozása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
2. A szó és a szóképzlet.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
3. A szóképzlet és a szótár. A szótártan paradigmaváltása.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
4. A szóképzlet rendszer jellege. A szóképzlet és a világ.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
5. A szóképzlet kronológiai tagolódása 1.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
6. A szóképzlet kronológiai tagolódása 2.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
7. A szóképzlet szociolingvisztikai tagolódása 1.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	

8. A szókészlet szociolingvisztikai tagolódása 2.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
9. A szókészlet szociolingvisztikai tagolódása 3.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
10. A szókészlet tulajdonnevei.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
11. A szókészlet frazémái.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
12. A szókészlet változásai.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
13. A szókészlet gazdagodásának módjai.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	
14. Összegezés.	Előadás, magyarázat, szemléltetés.	

Bibliográfia

Bokor József: A szókészlettan és a szótárírás. In: A. Jászó Anna (főszerk.): *A magyar nyelv könyve*. Bp., 2007. 161-196. <https://edoc.pub/a-magyar-nyelv-knyve-pdf-free.html>
Fóris Ágota: *Szótár és oktatás*. Pécs, 2002. Fóris Ágota: *Szótár és oktatás*. Pécs, 2002. <https://mek.oszk.hu/01800/01890/>
Groza, Liviu: *Elemente de lexicologie*. București, 2015.

Zsemlyei János, *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai*. Kolozsvár, 1996.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
2. Az értelmező szótár. A köznyelvi szókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
3. A tájszótár. A nyelvjárási szókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
4. A tulajdonnévi szótár. A tulajdonnévkincs.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
5. A szakszótár. A szakszókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
6. Az online szótár.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
7. Összefoglalás.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	

Bibliográfia

Bokor József: A szókészlettan és a szótárírás. In: A. Jászó Anna (főszerk.): *A magyar nyelv könyve*. Bp., 2007. 161-196.
<https://edoc.pub/a-magyar-nyelv-knyve-pdf-free.html>

Fóris Ágota: *A magyar terminológia helyzete és fejlesztésének feladatai napjainkban*.
<http://www.matud.iif.hu/06jun/15.html>

Gaal Péter: *Onlineszótár-használat Magyarországon (OHM) egy kérdőíves szótárhasználati felmérés eredményei –*
http://alakalmazottnyelvtudomany.hu/wordpen/wp-content/uploads/Gaal_P.pdf

Kálmán Béla: *A nevek világa*. Budapest, 1973.

Pusztai Ferenc: *Egynyelvű szótáraink és a nyelvhasználat*. Nyr. 2012. 370-378.

Pusztai Ferenc: *Leíró lexikográfiánk változó és változatlan feladatai*. MNy. 1994. 413-421.

Sólyom Réka: *Neologizmusok a mai magyar szókészletben*. <http://docplayer.hu/10145163-Neologizmusok-a-mai-magyar-szokeszletben.html>

Zsemlyei János, *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárjai*. Kolozsvár, 1996.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Lexikológia: A lexikológiai, lexikográfiai ismeretek logikus rendszere Az elméleti és gyakorlati ismeretek pontossága, adekvát alkalmazása A terminológia ismerete Kritikai attitűd	Vizsga	70%
10.5 Szeminárium	Lexikológia: A lexikális elemzés, a lexikális és etimológiai szempontokat követő szöveg- és korpuszelemzés, a szótárhasználat kompetenciája	Teszt	30%
10.6 Minimális követelmények			
A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tíz) és 1 (egy) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését, a vizsgán való átmenést.			

A kitöltés időpontja 2024. 04. 14.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024. 04. 15.	Az intézetvezető aláírása 	

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje
-------------------------------	-----------------------------------	----------------